

OPETUS- JA
KULTTUURIMINISTERIÖ

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

Työelämässä oppimisen sopimusten laadinnan prosessi

Oppisopimus ja koulutussopimus

Webinaari 20.4.2023

Mari Pastila-Eklund, opetusneuvos, OKM
Riikka Vacker, opetusneuvos, OPH

1.

Keskeiset työpaikalla järjestettävää koulutusta koskevat lait ja asetukset

Keskeiset työpaikalla järjestettävää koulutusta koskevat lait ja asetukset

- Laki ammatillisesta koulutuksesta (531/2017)
- Valtioneuvoston asetus ammatillisesta koulutuksesta (673/2017)
- OKM asetus oppisopimuskoulutuksessa olevan opiskelijan opintososiaalisista etuuksista (679/2017)
- Sovellettava lisäksi esim. oppivelvollisuuslaki (1214/2020)
- Kannattaa tutustua: <https://okm.fi/ammattillisen-koulutuksen-lainsaadanto>
- Lisäksi oppisopimukseen sovelletaan työsuhteessa tai virkasuhteessa sovellettavaa lainsäädäntöä.
- Koulutusopimukseen perustuvassa koulutuksessa sovelletaan yhdenvertaisuuslakia (1325/2014), nuorista työntekijöistä annetun lain (998/1993) säännöksiä työajasta ja työn turvallisuudesta ja terveellisyydestä sekä eräitä työaikalain (872/2019) säännöksiä.

Lisätietoa mm.

- OKM työelämässä oppimisen sivut: <https://okm.fi/tyoelamassa-oppiminen>, josta löytyy **oppisopimusmalli ja koulutussopimusmalli** (minimitietosisältö; suomi, ruotsi, englanti) sekä **UKK-kysymykset**
- OPH:n työpaikalla järjestettävän koulutuksen sivut: <https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/tyoelamassa-oppiminen>
- OPH:n henkilökohtaistamisen sivut: <https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/henkilokohtaistaminen>
- Työpaikkaohjaukseen materiaalia Ohjaan.fi -sivustolla: [Ohjaan.fi](https://www.ohjaan.fi)

2.

**Työpaikalla järjestettävän koulutuksen
päämuodot: oppisopimus ja koulutussopimus**

Oppisopimus ja koulutussopimus

- Ammatillisesta koulutuksesta annetun lain (531/2017) 69 §:n mukaisesti koulutuksen järjestäjä voi järjestää laissa tarkoitettua koulutusta työpaikalla käytännön työtehtävien yhteydessä.
- Käytännön työtehtävien yhteydessä järjestettävää koulutusta voi järjestää koulutuksen järjestäjän ulkopuolisella työpaikalla oppisopimukseen tai koulutussopimukseen perustuvana koulutuksena.

Oppisopimus	Koulutussopimus
<p>Määräaikainen sopimus työ- tai virkasuhteesta (oppisopimus). Keskimääräisen viikoittaisen työajan tulee olla vähintään 25 h. Maksetaan palkkaa.</p>	<p>Ei ole työsuhde, on määräaikainen sopimus. Työaikaan sovelletaan työaikalakia ja lakia nuorista työntekijöistä. Ei makseta palkkaa.</p>
<p>Kaksi sopimusta:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Oppisopimus: sopijaosapuolina opiskelija ja työnantaja 2) Edellyttää lisäksi koulutuksen järjestäjän ja työnantajan sopimusta oppisopimuskoulutuksen järjestämisestä. 	<p>Yksi sopimus: Sopijaosapuolina koulutuksen järjestäjä ja koulutussopimus-työpaikan edustaja; annetaan tiedoksi opiskelijalle</p>
<p>Yrittäjälle voidaan järjestää oppisopimuskoulutusta omassa yrityksessään: sopijaosapuolina koulutuksen järjestäjä ja yrittäjä.</p>	<p>-</p>
<p>Liitteeksi sopimusta koskeva osuus HOKSista, jonka hyväksyvät koulutuksen järjestäjä, opiskelija ja työnantaja sekä mahdolliset muut osaamisen hankkimiseen, osoittamiseen ja ohjaukseen osallistuvat yhteistyötahot. Alaikäisen osalta myös huoltajalla tulee olla mahdollisuus osallistua.</p>	<p>Liitteeksi sopimusta koskeva osuus HOKSista, jonka hyväksyvät koulutuksen järjestäjä, opiskelija ja työpaikan edustaja sekä mahdolliset muut osaamisen hankkimiseen, osoittamiseen ja ohjaukseen osallistuvat yhteistyötahot sekä työvoimakoulutuksessa TE-viranomaisen edustaja. Alaikäisen osalta myös huoltajalla tulee olla mahdollisuus osallistua.</p>
<p>Voidaan sopia koko tutkintoon tai tutkinnon osaan/osiin tai tutkinnon osaa pienempään kokonaisuuteen. Ei työvoimakoulutusta.</p>	<p>Voidaan sopia tutkinnon osa kerrallaan tai tutkinnon osaa pienempään kokonaisuuteen. Myös työvoimakoulutusta ja vankilaopetusta rangaistuslaitoksen työtoiminnassa.</p>
<p>Sovitaan koulutuskorvausten maksamisesta työnantajalle; yrittäjän oppisopimuksessa ei makseta yrittäjälle itselleen, mutta ohjaavalle työnantajalle tai mentorille voidaan maksaa.</p>	<p>-</p>
<p>Opiskelija voi hakea koulutuksen järjestäjältä opintososiaalisten etuuksien maksamista</p>	<p>-</p>

3.

Työelämässä oppimisen sopimusten laadinnan prosessi

Henkilökohtainen osaamisen kehittämissuunnitelma (HOKS)

Koulutuksen järjestäjän tehtävänä on (Laki ammatillisesta koulutuksesta 48 §)

- suunnitella tutkinnon tai koulutuksen perusteissa edellytetyn ammattitaidon tai osaamisen hankkiminen, jos opiskelijalla ei ole osaamisen osoittamiseksi tarvittavaa aiemmin hankittu osaamista
- suunnitella opiskelijan tarvitsemat ohjaus- ja tukitoimet
- seurata opiskelijan osaamisen kehittymistä sekä tarvittaessa suunnitella ammatillisen koulutuksen laissa määritellyt opiskeluvalmiuksia tukevat opinnot, erityinen tuki ja osaamisen arvioinnin mukauttaminen sekä ammattitaitovaatimuksista ja osaamistavoitteista poikkeaminen

HOKSin suunnittelu

- Osaamisen hankkimisen suunnitelma kirjataan HOKSiin, jonka laatimisesta ja päivittämisestä koulutuksen järjestäjä vastaa (44 §).
- Ammattitaidon ja osaamisen hankkiminen suunnitellaan yksilöllisesti tutkinnon tai koulutuksen osittain (48 §)
- Perustutkintokoulutuksessa koulutuksen järjestäjän tehtävänä on arvioida oppilaitoksessa ja muissa oppimisympäristöissä toteutettavan opetuksen ja ohjauksen tarve sekä määrä (48 §)
- Opiskelijalla on oikeus saada eri oppimisympäristöissä opetusta ja ohjausta (61 §)
- Jos ammatillisen perustutkintokoulutuksen opiskelijalla ei ole suoritettavaan tutkintoon liittyvää käytännön työtehtävien yhteydessä aiemmin hankittua osaamista, tulee opiskelijan tutkintokoulutukseen sisältyä työpaikalla käytännön työtehtävien yhteydessä järjestettävää koulutusta (62 §)
- Opiskelijalla on oikeus saada palautetta osaamisensa kehittymisestä tutkinnon suorittamisen tai koulutuksen aikana. Opiskelijalle annettavalla palautteella ohjataan ja kannustetaan HOKSin mukaisten tavoitteiden saavuttamiseen sekä kehitetään edellytyksiä itsearviointiin (51 §)

HOKSin suunnittelu

- Jokaiselle opiskelijalle laaditaan HOKS, jossa tunnustetaan opiskelijan aiempi osaaminen ja suunnitellaan, millaista osaamista opiskelija tarvitsee, miten sitä hankitaan eri oppimisympäristöissä ja miten osaaminen osoitetaan. Samalla suunnitellaan tarvittavat ohjaus- ja tukitoimet.
- HOKSia laadittaessa otetaan huomioon opiskelijan tavoitteet, urasuunnitelmat, aikaisempi osaaminen, edellytykset ja elämäntilanne. Ne vaikuttavat mm. siihen, kuinka paljon opetusta, ohjausta ja tukea opiskelija tarvitsee, missä oppimisympäristöissä hänen kannattaa osaamista hankkia ja mitä valinnaisia tutkinnon osia opiskelijan kannattaa tutkintoonsa sisällyttää.
- Ammattitaidon ja osaamisen hankkiminen suunnitellaan yksilöllisesti tutkinnon tai koulutuksen osittain, jolloin esim. koulutus- tai oppisopimus ajoitetaan opiskelijan valmiudet ja edellytykset huomioiden hänen osaamisen kehittymistään parhaiten palvelevaan ajankohtaan, sisältöön ja työpaikkaan.
- Lähtökohtana on osaamistarve ja puuttuvan osaamisen hankkiminen; suoritettava tutkinto tai tutkinnon osa/osat sekä näihin liittyvät tutkinnon perusteet.

HOKSin suunnittelu

- Opiskelijalle soveltuvan osaamisen hankkimistavan ja oppimisympäristöjen vaihtaminen eli joustavat siirtymät koulutuksen aikana ovat mahdollisia: koulutussopimus, oppisopimus, oppilaitoksen tarjoamat oppimisympäristöt
- Muutakin kuin koulutuksen järjestäjän vastuulla olevaa, työpaikalla tapahtuvaa osaamisen hankkimista voidaan suunnitella HOKSiin. Esimerkkinä koulutuksen järjestäjän päättämän loma-ajan aikana tehtävä kesätyö, johon ei ole tehty oppisopimusta. Tämä muu työpaikalla hankittava osaaminen ei edellytä koulutuksen järjestäjältä ohjausta eikä tätä varten tehdä oppisopimusta tai koulutussopimusta. Osaaminen tunnustetaan ja opiskelija voidaan ohjata suoraan näyttöön.
- Kaikilla tavoin hankittua osaamista voidaan hyödyntää tutkinto- ja tutkinnon osatavoitteisessa koulutuksessa siten kuin voimassa olevat tutkinnon perusteet mahdollistavat.

Opetuksen ja ohjauksen määrän arviointi

Lisätietoja:
OKM UKK

- Vastuullisen työpaikkaohjaajan antaman ohjauksen määrä arvioidaan yhdessä työnantajan tai työpaikan edustajan kanssa HOKSia laadittaessa tai päivitettäessä ja kirjataan HOKSiin. Yksittäisen opiskelijan tarvitseman opetuksen ja ohjauksen määrä arvioidaan ja kirjataan HOKSiin sen laadinnan yhteydessä.
- Koskee perustutkintokoulutuksessa olevia opiskelijoita, joilla ei ole tutkinnon osan tai yhteisen tutkinnon osan osa-alueen suorittamiseksi tarvittavaa aiemmin hankittua osaamista.
- Ammatillisessa perustutkintokoulutuksessa tutkinnon osan tai yhteisen tutkinnon osan osa-alueen suorittamiseksi tarvittavan opetuksen ja ohjauksen määrä on vähintään 12 tuntia osaamispistettä kohti.
- Tuntimäärä voi kuitenkin olla säädettyä suurempi tai pienempi opiskelijan oppimisvalmiuksien tai yksilöllisten valintojen perusteella. Tutkinnon osan tai yhteisen tutkinnon osan osa-alueen opetuksen ja ohjauksen määrän arvioinnissa tulee lisäksi ottaa huomioon ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 12 §:ssä säädetty tutkinnon osien mitoitusperusteet.

Opiskelijan työturvallisuus

- Työnantaja tai koulutussopimustyöpaikan tarjoaja vastaa työelämässä oppimisen aikana opiskelijan työturvallisuudesta siten kuin siitä työturvallisuuslaissa (738/2002) säädetään.
- Koulutuksen järjestäjän tulee ilmoittaa työnantajalle tai työpaikalle tästä työturvallisuusvastuusta.
- Työturvallisuus otettava huomioon HOKSia ja sopimuksia laadittaessa, erityisesti tutkinnon perusteiden mukaisiin ammattitaitovaatimukseen sisältyviä työtehtäviä HOKSiin merkittäessä
- Huomioitava nuorille työntekijöille erityisen haitallisista ja vaarallisista töistä annettu valtioneuvoston asetus (475/2006).

Koulutuksen järjestäjä vastaa HOKSin laatimisesta ja päivittämisestä

- Koulutuksen järjestäjä laatii ja päivittää suunnitelman yhdessä opiskelijan kanssa.
- Suunnitelman laadintaan ja päivittämiseen osallistuvat:
  - Työnantaja tai muu työpaikan edustaja, jos koulutus järjestetään oppisopimuskoulutuksena tai koulutussopimukseen perustuvana koulutuksena taikka osaaminen osoitetaan työpaikalla.
  - Työ- ja elinkeinoviranomaisen edustaja, jos työvoimakoulutukseen sisältyy työpaikalla tapahtuvaa osaamisen hankkimista.
  - Koulutuksen järjestäjän kanssa yhteistyössä toimivat tahot siltä osin kuin he ovat olleet mukana suunnittelemassa osaamisen hankkimista tai osoittamista tai tarvittavia ohjaus- ja tukitoimia
- Alaikäisen huoltajalla tai laillisella edustajalla tulee olla mahdollisuus osallistua HOKSin laadintaan ja päivittämiseen.

HOKSin suunnittelu on tavoitteen saavuttamista tukeva vuorovaikutteinen prosessi

- Tavoitteellinen ja ohjattu osaamisen hankkiminen edellyttää, että opiskelija, koulutuksen järjestäjä ja työpaikka tietävät HOKSin tavoitteet, sisällöt ja aikataulut: mitä on suunniteltu ja sovittu, mitä osaamista hankitaan milloin ja missä oppimisympäristössä, milloin osaaminen osoitetaan.
- Yhdessä etukäteen tutkinnon osittain ja ajanjaksoittain suunniteltu HOKS varmistaa, että opiskelijan lähtötaso tiedetään, hän saa tarvitsemansa opetuksen, ohjauksen ja tuen kaikissa oppimisympäristöissä ja osaamista hankitaan soveltuvimmin tavoin hyödyntäen eri oppimisympäristöjä.
- Oppi- ja koulutus sopimukseen liittyvän HOKSin sisällöt ja ajoittuminen suunnitellaan sekä opiskelijan että työpaikan tarpeita ja toiveita palvellen ja yhteen sovittaen.
- Koulutuksen järjestäjän tehtävänä on seurata opiskelijan osaamisen kehittymistä eli HOKSissa suunnitellun toteutumista ja tarvittaessa päivittää HOKSia yhteistyössä tarvittavien tahojen kanssa. Hyvin suunniteltu ja ajantasainen HOKS helpottaa seuranta ja tavoitteen saavuttamista.

HOKSiin ainakin merkittävät tiedot

1/5

Valtioneuvoston asetus ammatillisesta koulutuksesta (673/2017) 9 §

- Suoritettava tutkinto tai työhön ja itsenäiseen elämään valmentava koulutus taikka ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 8 §:ssä tarkoitettu muu ammatillinen koulutus, noudatettavat tutkinnon tai koulutuksen perusteet, mahdollinen suoritettava osaamisala sekä suoritettavat tutkinnon tai koulutuksen osat
- Tiedot niistä tutkinnon osista, yhteisten tutkinnon osien osa-alueista tai muista toimivaltaisen viranomaisen arvioimista ja todentamista opinnoista, jotka koulutuksen järjestäjä on sisällyttänyt osaksi opiskelijan tutkintoa osaamisen tunnustamisen perusteella
- Tiedot niistä tutkinnon osista, yhteisten tutkinnon osien osa-alueista tai muista toimivaltaisen viranomaisen arvioimista ja todentamista opinnoista, jotka koulutuksen järjestäjä on toimittanut nimeämilleen osaamisen arvioijille osaamisen tunnustamista varten
- Muu kuin edellä mainittuihin kohtiin sisältyvä opiskelijan aiemmin hankkima ja osoittama osaaminen, joka liittyy suoritettavaan tutkintoon tai työhön ja itsenäiseen valmentavaan koulutukseen

HOKSiin ainakin merkittävät tiedot

2/5

Valtioneuvoston asetus ammatillisesta koulutuksesta (673/2017) 9 §

- Mahdollinen ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 66 §:n mukainen ammattitaitovaatimuksista tai osaamistavoitteista poikkeaminen;
- Tutkintokoulutuksen ja muun tarvittavan ammattitaidon hankkimisen tarve
- Opiskelijan mahdollisesti tarvitsema ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 48 §:ssä tarkoitettu ohjaus ja tuki
- Oppilaitoksessa ja muissa oppimisympäristöissä toteutettavan opetuksen ja ohjauksen tarve sekä määrä
- Opiskelijalle mahdollisesti tarjottavan ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 64 §:ssä tarkoitetun erityisen tuen sisältö
- Opiskelijalle tarvittaessa järjestettävät ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 63 §:ssä tarkoitetut opiskeluvaihtoehtoja tukevat opinnot

HOKSiin ainakin merkittävät tiedot

3/5

Valtioneuvoston asetus ammatillisesta koulutuksesta (673/2017) 9 §

- Näyttöjen ajankohdat ja sisällöt, näyttöympäristöt sekä näytön järjestäjä, jos se on joku muu koulutuksen järjestäjä
- Vastaavat tiedot muusta osaamisen osoittamisesta sekä erityistä tukea saavan opiskelijan osalta ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 64 §:n 2 momentin mukainen osaamisen arvioinnin mukauttaminen ja yksilöllinen osaamisen arviointi
- Ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 54 §:ssä tarkoitetut osaamisen arvioijat
- Opiskelijalle laadittava urasuunnitelma

HOKSiin ainakin merkittävät tiedot

4/5

Valtioneuvoston asetus ammatillisesta koulutuksesta (673/2017) 9 §

Jos opiskelija osallistuu ilmenneen tarpeen mukaisesti tutkintokoulutukseen tai muuhun tarvittavan osaamisen hankkimiseen, henkilökohtaiseen osaamisen kehittämissuunnitelmaan merkitään lisäksi:

- Tutkintokoulutuksen tai muun tarvittavan osaamisen hankkimisen
  - tavoitteet
  - sisällöt
  - opetus
  - muut osaamisen hankkimisen tavat
  - ajoittuminen
- Erityisen tuen tarpeen mukaiset toimenpiteet tutkintokoulutuksen tai muun tarvittavan osaamisen hankkimisen aikana

HOKSiin ainakin merkittävät tiedot

5/5

Valtioneuvoston asetus ammatillisesta koulutuksesta (673/2017) 9 §

Jos opiskelijan osaamisen hankkiminen järjestetään työpaikalla käytännön työtehtävien yhteydessä oppisopimuskoulutuksena tai koulutussopimukseen perustuvana koulutuksena, henkilökohtaiseen osaamisen kehittämissuunnitelmaan merkitään edellä mainittujen tietojen lisäksi:

- Opiskelijan vastuullinen työpaikkaohjaaja ja koulutuksen järjestäjän nimeämä opettaja tai perustellusta syystä muu koulutuksen järjestäjän edustaja
- Oppisopimuskoulutusta hankkineen koulutuksen järjestäjän edustaja, jos tutkinto on järjestetty ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 27 §:n 1 momentissa tarkoitetun oppisopimuskoulutuksen perusteella
- Keskeiset työtehtävät työpaikalla tutkinnon perusteiden ja henkilökohtaisen osaamisen kehittämissuunnitelman mukaisen osaamisen hankkimiseksi
- Koulutussopimukseen perustuvassa koulutuksessa työpaikalla järjestettävän osaamisen hankkimisen ajoittuminen
- Oppisopimuskoulutuksessa osaamisen hankkimisen ajoittuminen koulutuksen järjestäjän osoittamissa muissa oppimisympäristöissä tapahtuvan osaamisen hankkimisen sekä työpaikalla järjestettävän osaamisen hankkimisen osalta

HOKS määrittää oppisopimuksen ja koulutussopimuksen keston

- Sopimuksen alkamis- ja päättymisaika määrittyy HOKSiin suunnitellun ja hyväksytyin perusteella. Jos HOKSissa on sovittu myös näytön järjestämisestä, senkin suorittamisaika sisältyy sopimukseen.
- Etenemisen ajankohtien tarkkuustaso suunnitellaan alkuvaiheessa tarkasti, mutta pidemmälle edetessä aikataulu voi olla väljempi; aikamäärein ilmaistuna esimerkiksi tietyssä kuussa vuonna xx, keväällä vuonna xx; lukuun ottamatta sopimuksen päättymispäivämäärää, joka tulee olla tarkasti sovittu ja merkitty.
- Kun ajankohdat tarkentuvat ja jos suunniteltuun tulee muutoksia, HOKSia ja sopimusta tulee yhdessä sopien päivittää. HOKSiin tehtävät muutokset tulee tarvittaessa huomioida myös koulutus- tai oppisopimukseen tehtävinä muutoksina (mm. päättymispäivämäärä).
- HOKSin tulee olla ajantasainen.

HOKSin hyödyt opiskelijalle

- Opiskelijalle tarjotaan koulutusta sen mukaisesti kuin on tavoitteen saavuttamisen näkökulmasta tarpeen.
- Osaamisen hankkiminen toteutetaan huomioiden opiskelijan elämäntilanne ja aiemmin hankkima osaaminen.
- Tutkinnon suorittamisaika, opiskelun kesto, opiskelutavat ja oppimisympäristöt ovat tarkoituksenmukaisia opiskelijan osaamistavoitteen saavuttamiseksi. (yksilölliset opintopolut, osaamisperusteisuus, opiskelijälähtöisyys)
- Opiskelija saa tarvitsemansa opetuksen, ohjauksen ja tuen eri oppimisympäristöissä HOKSin mukaisen tavoitteen saavuttamiseksi.
- Yhdessä suunniteltu, dokumentoitu, ajantasainen HOKS on osa opiskelijan oikeusturvaa.

HOKSin hyödyt koulutus- työpaikalle

- Yhdessä etukäteen tutkinnon osittain ja ajanjaksoittain suunniteltu HOKS varmistaa, että osapuolet tietävät opiskelijan lähtötason ja mitä työtehtäviä täytyy milloinkin tehdä tavoitteen saavuttamiseksi (mitä suunniteltu ja sovittu, mitä osaamista hankitaan ja milloin).
- Työnantajalla tai muulla työpaikan edustajalla on mahdollisuus vaikuttaa HOKSin sisältöön ja aikatauluun ja samalla sitoutua sen toteuttamiseen (työelämälähtöisyys).
- Yhdenmukainen HOKSin tietosisältö koulutuksen järjestäjästä riippumatta helpottaa toteutusta.
- HOKS tukee tavoitteellista ja ohjattua osaamisen hankkimista työelämässä. Myös koulutuksen järjestäjän tarjoama tuki ja ohjaus työpaikalle ja opiskelijalle voidaan merkitä HOKSiin. Eri oppimisympäristöissä tapahtuva osaamisen hankkiminen muodostaa jatkumon ja loogisen kokonaisuuden.
- Tuen ja ohjauksen tarve tulee todennettua, mikä toimii myös oppisopimuskoulutuksen koulutuskorvauksen määrästä sopimisen perusteena.
- Työpaikkaohjaaja tietää tehtävänsä ja opiskelijan tavoitteet ajanjaksoittain.
- Kaikilla osapuolilla on ajantasainen ja saman sisältöinen HOKSin tieto, jota tarvittaessa päivitetään.

HOKSin hyödyt koulutuksen- järjestäjälle

- Mahdollistaa opiskelijan yksilölliset opintopolut
- Hyvin suunniteltu ja toteutettu ajantasainen HOKS tukee opiskelijan tavoitteen saavuttamista.
- Erilainen asiantuntemus ja monialainen yhteistyö oppilaitoksen arjessa tulee näkyväksi ja hyödynnettyä
- Jäsentää ja yhdenmukaistaa HOKS-prosessia (mistä sovittu, mitä kukakin tekee, ajoittuminen)
- Mahdollistaa tarkoituksenmukaisten resurssien suunnittelua (esim. tuki ja ohjaus opiskelijalle)
- HOKS on osa laadunhallintaa
- Laadukkaalla HOKS-prosessilla on rahoitusvaikutuksia (esim. opiskelija- ja työelämäpalaute)

Oppisopimuksen ja koulutussopimuksen tekemisen edellytykset koulutustyöpaikalle

- Oppisopimuskoulutuksen järjestämistä koskevan sopimuksen ja koulutussopimuksen tekeminen edellyttää, että **koulutustyöpaikalla** on käytettävissä tutkinnon perusteiden mukaisen koulutuksen tai HOKSin ja näyttöjen järjestämisen kannalta:
  - 1) riittävästi tuotanto- ja palvelutoimintaa
  - 2) tarpeelliset työvälineet
  - 3) ammattitaidoltaan, koulutukseltaan ja työkokemukseltaan pätevä henkilöstö
- Koulutustyöpaikalta nimetään opiskelijalle ammattitaidoltaan, koulutukseltaan tai työkokemukseltaan pätevä vastuullinen työpaikkaohjaaja. Opiskelijaa ohjaavat työpaikalla tarvittaessa muutkin.

Oppisopimuksen tekemisen edellytykset

- Pääosa osaamisesta tulee voida hankkia käytännön työtehtävissä työpaikalla
- Opiskelijan ja työnantajan välillä täytyy olla kirjallinen määräaikainen työsopimus tai virkasuhteessa olevan opiskelijan ja työnantajan välillä kirjallinen määräaikainen sopimus
- Opiskelijan viikoittaisen työajan tulee olla keskimäärin vähintään 25 tuntia
- Oppisopimusopiskelijan tulee olla vähintään 15-vuotias
- Osaamisen hankkimista voi tarvittaessa täydentää muissa oppimisympäristöissä

Liikkuvuusjaksot ulkomailla

- Koulutusopimus ja oppisopimus voidaan tehdä ulkomaiselle liikkuvuusjaksolle eli opiskelijavaihtoon. Sopimuksen tekemisen edellytykset ja sisällöt ovat vastaavat kuin kotimaassakin ja siinä noudetaan kaikilta osin ammatillisen koulutuksen lainsäädäntöä.
- Ulkomaiselle liikkuvuusjaksolle oppisopimus voidaan tehdä rajattuun osaan HOKSin mukaisesta tavoitteesta, ei koko tutkintoon.
- Koulutusopimus voidaan tehdä vastaavasti kuin kotimaassa tutkinnon osaan.

Koulutussopimuksen ja oppisopimuksen samanaikaisuus

- Koulutussopimus ja oppisopimus voivat olla yhtä aikaa voimassa, mutta eivät päällekkäin. Sopimuksissa tulee tarkasti ja selkeästi erotella niiden voimassaolo, josta eriaikaisuus ilmenee.
- Yhtäaikaisia ratkaisuja suunnitellessa tulee huomioida opiskelijan kokonaisviikkotyöaika, jotta oikeus lepoon toteutuu.
- Huomioitava myös nuorista työntekijöistä annetun lain (998/1993) säännökset työajasta ja työn turvallisuudesta ja terveellisyydestä

Palkkatuki

- Palkkatuki on työttömän työnhakijan työllistymisen edistämiseksi tarkoitettu harkinnanvarainen tuki, jota voidaan maksaa hakemuksesta oppisopimustyönantajalle. Tukea maksetaan enintään oppisopimuskoulutuksen keston ajan.
- Työnantajan tulee hakea palkkatukea ennen työsuhteen alkamista TE-toimistolta tai kuntakokeilulta.
- TE-toimiston ilmoittaman mukaan palkkatukihakemukseen ei tarvita liitteeksi oppisopimusta, hakijan ilmoitus lomakkeelle kirjattuna riittää siitä, että oppisopimustoimiston kanssa on sovittu oppisopimuskoulutuksesta, suoritettavasta tutkinnosta, kestosta ja kuka on koulutuksen järjestäjä. Kun työnantaja päätöksen saatuaan ja oppisopimuskoulutuksen jo alettua hakee ensimmäistä maksatusta, siihen hakemukseen tulee liittää kaikki dokumentit.
- Lisätietoa mm. [Työmarkkinatorin sivuilta](#)

Oppisopimuksen tekeminen

1. Sopimus oppisopimuskoulutuksen järjestämisestä
    - *Sopijapuolet*: koulutuksen järjestäjä ja työnantaja
    - *Sisältö*: osapuolten tehtävät, oppisopimuskoulutuksen aloitus- ja päättymispäivä, työnantajalle mahdollisesti maksettava koulutuskorvaus ja muut tarpeelliset oppisopimuskoulutuksen järjestämiseen liittyvät asiat
    - Oppisopimuskoulutuksen järjestämistä koskevalla sopimuksella ei voida poiketa siitä, mitä henkilökohtaisessa osaamisen kehittämissuunnitelmassa on suunniteltu
  2. Määräaikainen työsopimus = oppisopimus
    - *Sopijapuolet*: työnantaja ja opiskelija
    - *Sisältö*: voimassaoloaika, sovellettava työaika, koeajan pituus, palkkauksen perusteet
    - *Liite*: Oppisopimukseen tulee liittää opiskelijan henkilökohtainen osaamisen kehittämissuunnitelma siltä osin kuin se koskee oppisopimuskoulutusta
- Koulutuksen järjestäjän roolina on valvoa, että em. asioista on sovittu ja että esimerkiksi oppisopimuksissa ei ole lainsäädännön vastaisia tai kohtuuttomia ehtoja
  - Oppisopimus voidaan tehdä koko tutkinnon ajaksi, tutkinnon osaan tai sitä pienempään osaan.

Koulutuskorvaus oppisopimuskoulutuksessa

- Jos työnantajalle arvioidaan aiheutuvan kustannuksia oppisopimuskoulutuksesta, koulutuksen järjestäjä maksaa työnantajalle koulutuskorvausta siten kuin siitä on koulutuksen järjestäjän ja työnantajan välisessä oppisopimuskoulutuksen järjestämistä koskevassa sopimuksessa sovittu (Laki ammatillisesta koulutuksesta 73 §).
- Työnantajalle oppisopimuskoulutuksesta aiheutuvia kustannuksia arvioitaessa otetaan huomioon:
  - ✓ tarvittava tutkinnon perusteissa edellytetty ammattitaidon tai osaamisen hankkiminen tai muun ammatillisen koulutuksen edellyttämä osaamisen hankkiminen
  - ✓ opiskelijan osaaminen ja työkokemus
  - ✓ opiskelijan mahdollisesti tarvitsemat ohjaus- ja tukitoimet
  - ✓ opiskelijan saama erityinen tuki
- *Lisäksi väliaikainen VNA asetus 1150/2021 ajalle 1.1.2022 – 31.12.2024:* Jos oppisopimuksen aloituspäivänä ammatillista perustutkintoa suorittava opiskelija on alle 20-vuotias, joka ei ole suorittanut ylioppilastutkinnosta annetussa laissa tai ammatillisesta koulutuksesta annetussa laissa tarkoitettua tutkintoa taikka niitä vastaavaa Ahvenanmaalla suoritettua tai ulkomaista koulutusta, on tämä otettava huomioon kustannuksia korottavana tekijänä kustannuksia arvioitaessa.

Koulutussopimuksen tekeminen

Kirjallinen määräaikainen sopimus opiskelijan osaamisen hankkimisesta työpaikalla käytännön työtehtävien yhteydessä

- *Sopijapuolet*: koulutuksen järjestäjä ja koulutussopimustyöpaikan tarjoaja; sopimus ja sitä koskevat muutokset (päivitykset) tulee antaa tiedoksi opiskelijalle
  - *Sisältö*: sovellettava työaika, osapuolten tehtävät, sopimuksen aloitus- ja päättymispäivä, muut asiat (mm. koulutuksen järjestäjän tuki ja ohjaus työpaikalle)
  - *Liite*: Koulutussopimukseen tulee liittää opiskelijan henkilökohtainen osaamisen kehittämissuunnitelma siltä osin kuin se koskee koulutussopimukseen perustuvaa koulutusta
-
- Koulutussopimus tehdään tutkinnon osa tai sitä pienempi kokonaisuus kerrallaan.
  - Koulutuskorvausta ei makseta koulutussopimustyöpaikalle, paitsi niin sovittaessa vaativaan erityiseen tukeen oikeutetun opiskelijan osalta.
  - Opiskelija ei ole työsuhteessa eikä saa palkkaa tai muuta vastiketta.
  - Koulutussopimustyöpaikan tarjoajalla on velvollisuus seurata opiskelijan osaamisen kehittymistä, velvollisuus ryhtyä toimenpiteisiin silloin, kun opiskelijan henkilökohtaisen osaamisen kehittämissuunnitelman mukaista osaamista ei pystytä saavuttamaan sekä velvollisuus raportoida koulutuksen järjestäjälle opiskelijan HOKSin toteutumisesta (lain 74 §).

Koulutussopimuksen aikaisten matkakulujen korvaaminen

- Työnantaja voi maksaa koulutussopimusopiskelijalle verohallinnon verovapaiden kustannuskorvausten mukaisen määrän kulukorvausta koulutussopimukseen sisältyvistä, osaamisen hankkimiseen liittyvistä matkoista työpisteisiin, joissa työ käytännössä tehdään (esim. kilometrikorvaus, julkisen liikenteen lippu, muu). Verottaja ei ilmoittamansa mukaan tulkitse tätä opiskelijalle ansiotuloksi.
- Verohallinto suosittelee, että tämä kirjattaisiin sopimukseen.
- Koulutussopimusopiskelijan kodin ja oppilaitoksen oppimisympäristöjen sekä kodin ja koulutustyöpaikan väliset matkat kuuluvat koulumatkatuen piiriin.

Sopimus ja sen liite ovat sopimuskokonaisuus, joka voidaan hyväksyä yhdellä kertaa

- Jos opiskelija on hyväksynyt ensikertaisen HOKSin aikanaan ilman, että siihen on sisältynyt suunnitelmaa oppisopimuskoulutuksesta tai koulutusopimukseen perustuvasta koulutuksesta, tulee HOKSia päivittää ja oppisopimukseen tai koulutusopimukseen liitetään HOKS vain siltä osin kuin se koskee oppisopimuskoulutusta tai koulutusopimukseen perustuvaa koulutusta. Tällöin oppisopimuksen/koulutusopimuksen ja sen liitteenä olevan HOKSin hyväksyvät opiskelija, työnantaja ja koulutuksen järjestäjä, kun ensikertaisen HOKSin on hyväksynyt vain opiskelija ja koulutuksen järjestäjä.
- HOKSin allekirjoittamisesta ei säädetä laissa. Voidaan tehdä paperilla tai sähköisesti. Hyväksynnästä on jätävä riittävät tiedot asiakirjan alkuperäisyyden sekä päätöksentekijän identiteetin osoittamiseksi ja siitä varmistumiseksi.
- Sopimukseen voidaan kirjata: ”Sopimus on voimassa, kun molemmat sopijapuolet ovat sen allekirjoittaneet”. Tällöin käytännössä sopimuksen voimassaolo alkaa siitä päivästä, kun viimeisin hyväksyntä on saatu sopimukseen. Tarvittaessa sopimuksessa voidaan sopia, että ”Sopimus tulee voimaan, kun molemmat sopijapuolet ovat sen hyväksyneet ja sitä noudatetaan taannehtivasti [päivämäärästä] alkaen.” Tällöin sopimuksen soveltamisen alkupäivästä on sovittu sopimuksessa eikä sopimuksen noudattamisesta jää epäselvyyttä.

HOKS hyväksytään ennen oppisopimuksen tai koulutussopimuksen aloitusta

- HOKSin ja sen muutokset hyväksyvät koulutuksen järjestäjä ja opiskelija sekä muut tahot siltä osin, kun ne osallistuvat suunnitelman laadintaan ja päivittämiseen.
- Oppisopimuksen osalta työnantaja ja koulutussopimuksen osalta koulutussopimustyöpaikan edustaja hyväksyvät aina sopimukseen liittyvän HOKSin **ennen** oppisopimuskoulutuksen tai koulutussopimukseen perustuvan koulutuksen aloitusta.

Hyvin suunniteltu ja ajantasainen HOKS auttaa tavoitteen saavuttamista

- Koulutuksen järjestäjän tehtävänä on seurata opiskelijan osaamisen kehittymistä eli HOKSissa suunnitellun toteutumista ja tarvittaessa päivittää HOKSia yhteistyössä tarvittavien tahojen kanssa.
- Ajantasainen ja hyvin suunniteltu HOKS helpottaa seurantaa ja ohjauskeskusteluja.

Koulutuksen johto ja sopimusten valvonta

- Koulutuksen järjestäjä vastaa oppisopimuskoulutuksen ja koulutussopimukseen perustuvan koulutuksen johdosta ja sopimusten valvonnasta (Laki ammatillisesta koulutuksesta 79 §).

Tavoitteen muutokset HOKSiin

- Opiskelijan tavoitteen muutokset, esimerkiksi tutkinnon osasta/osista koko tutkintoon, tavoitteen laajentaminen valinnaisilla tutkinnon osilla toisesta tutkinnosta tai osaamisalan muutos, päivitetään HOKSiin.
- Muutoksissa huomioidaan tutkinnon perusteet.
- Tarvittaessa päivitetään myös sopimuksen voimassaoloaika.

Opiskelijapalautekyselyt ja HOKS

- Valtakunnallinen opiskelijapalautekysely lähetetään Opetushallituksesta automaattisesti opiskelijalle kaksi kertaa opintojen aikana:
  1. Aloituskysely lähetetään, kun HOKS on ensikerran hyväksytty.
  2. Päättökysely lähetetään, kun HOKSiin suunniteltu henkilökohtainen tavoite on saavutettu eli kun opiskelija on osoittanut viimeisen tutkinnon osan suorittamiseksi tarvittavan osaamisen. Jos opiskelijan tavoite muuttuu ja HOKSia päivitetään ennen alkuperäistä osaamisen saavuttamista, päättökysely lähetetään uuden tavoitteen perusteella.
- Saman koulutuksen järjestäjän opinnoissa samalle opiskelijalle lähetetään aloituskysely ja päättökysely vain yhden kerran aikajaksolla 1.7.- 30.6., joka on vaikuttavuusrahoituksen tiedonkeruukausi eli ns. rahoituskausi. Esimerkiksi, kun opiskelijan opinnot ovat päättyneet, jonka jälkeen hän päättää vielä jatkaa opintoja, jolloin hänelle suunnitellaan HOKS uudelleen.

Työelämäpalautekyselyt ja HOKS

- Valtakunnallinen työpaikkaohjaajakysely lähetetään Opetushallituksesta automaattisesti henkilölle, joka on nimetty vastuulliseksi työpaikkaohjaajaksi. Palautekysely lähetetään opiskelijan HOKSin mukaisesti suorittaman, oppisopimukseen ja koulutussopimukseen perustuvan työpaikkajakson perusteella. Tietolähteenä käytetään koulutuksen järjestäjän eHOKS-tietovarantoon tallentamaa tietoa.
- Työpaikkakyselyn vastauslinkit muodostetaan em. työpaikkaohjaajakyselyn vastauslinkkien tietojen perusteella kaksi kertaa vuodessa ja toimitetaan koulutuksen järjestäjille edelleen työpaikoille lähetettäväksi.
- Opiskelijan HOKSiin suunnitellun tavoitteen muuttuminen ei vaikuta työelämäpalautteen keräämiseen, jos työpaikkajakso on suoritettu HOKSissa suunnitellusti. Palautteen kohteena on koulutuksen järjestäjän toiminta ja yhteistyö työpaikan kanssa, joka työ on suoritettu riippumatta opiskelijan tavoitteiden muuttumisesta.
- Jos työpaikkajakso keskeytyy, työelämäpalautetta ei kerätä siitä jaksosta.
- Jos osaamista ei hankita säännönmukaisesti 5 opiskelupäivänä viikossa työpaikalla, osaamisen hankkiminen on osa-aikaista.

Oppisopimuksen ja koulutussopimuksen väliaikainen keskeyttäminen

- Jos opiskelija erotetaan määräajaksi oppilaitoksesta, opiskelijan oikeus opiskeluun pidetään tai opiskeluoikeus väliaikaisesti keskeytetään ammatillisen koulutuksen 96 § perusteella, keskeytyy oppisopimukseen tai koulutussopimukseen perustuva koulutus vastaavaksi ajaksi
- Opiskelijalla on oikeus väliaikaisesti keskeyttää opiskeluoikeutensa seuraavilla perusteilla:
  - ✓ asepalvelus, siviilipalvelus, naisten vapaaehtoinen asepalvelus
  - ✓ sairausvakuutuslain mukainen aika, jolloin saa sairauspäivärahaa, äitiys-, isyys- tai vanhempainrahaa
- Lisäksi opiskeluoikeus voidaan opiskelijan pyynnöstä väliaikaisesti keskeyttää muusta perustellusta syystä.
- Väliaikaista keskeytystä ei sovelleta oppivelvollisuuslaissa tarkoitettuun oppivelvolliseen. Oppivelvollisuuden suorittamisen määräajaisesta keskeyttämisestä säädetään oppivelvollisuuslain 7 §:ssä.
- Koulutuksen järjestäjä päättää opiskeluoikeuden väliaikaisesta keskeyttämisestä opiskelijan hakemuksesta.

Sopimuksen päättäminen

- Oppisopimus ja koulutussopimus tehdään vain osaamisen hankkimisen ajalle. Jos osaaminen saavutetaan aiemmin tai sen saavuttamiseen menee enemmän aikaa kuin on sovittu, HOKS voidaan suunnitella uudelleen ja sopimuksen päättymisaikaa lyhentää tai pidentää yhdessä sopien.
- Jos oppisopimus on päättynyt ja sen jälkeen halutaan jatkaa oppisopimusta, tulee tehdä uusi oppisopimus ja sitä koskeva HOKS.
- Oppisopimuksen ja koulutussopimuksen päättymisen ei päättä opiskeluoikeutta, joka voi tarvittaessa jatkaa oppilaitoksen oppimisympäristöissä. Opiskeluoikeuden päättymisen perusteita ovat opiskelijan eronneeksi katsominen sekä se, että opiskelija on suorittanut ammatillisen tutkinnon, tutkinnon osan tai koulutuksen, johon hänet on otettu opiskelijaksi.

Oppisopimuksen ja oppisopimuskoulutuksen järjestämistä koskevan sopimuksen purkaminen

- **Oppisopimuksen voi purkaa vain lain 531/2017 75 §:ssä määritellyillä perusteilla:**
  - yhteisellä sopimisella
  - työsopimuslain 55/2001 1 luvun 4 § (koeaika) ja 8 luvun 1 ja 3 § perusteilla (painavat syyt, velvoitteiden rikkominen ja laiminlyönti)
  - työnantajan lopettaessa liikkeensä, tullessa asetetuksi konkurssiin tai kuollessa
  - koulutuksen järjestäjän luvalla työsopimuslaissa säädetyillä irtisanomisperusteilla.
- Koulutuksen järjestäjä voi purkaa oppisopimuskoulutuksen järjestämistä koskevan sopimuksen opiskelijaa ja työnantajaa kuultuaan, jos työpaikalla järjestettävässä koulutuksessa ei noudateta ammatillisen koulutuksen lain tai sen nojalla annettuja säädöksiä tai oppisopimuksen ehtoja.
- Oppisopimus katsotaan purkautuneeksi, jos em. sopimus puretaan tai koulutuksen järjestäjä on ns. SORA-säännösten nojalla peruuttanut opiskelijan opiskeluoikeuden.
- Jos oppisopimus puretaan, koulutuksen järjestäjän on järjestettävä opiskelijalle mahdollisuus hankkia muulla tavoin HOKSin mukainen tavoitteeksi asetettu osaaminen.

Koulutussopimuksen purkaminen

- Koulutussopimus voidaan purkaa sopijapuolten yhteisellä sopimuksella.
- Kumpikin osapuoli voi purkaa sopimuksen toista osapuolta kuultuaan, jos työpaikalla järjestettävässä koulutuksessa ei noudateta ammatillisen koulutuksen lain tai sen nojalla annettuja säännöksiä tai koulutussopimuksen ehtoja.
- Koulutussopimuksen voi kumpikin osapuoli purkaa lisäksi, jos
  - koulutussopimustyöpaikan tarjoaja lopettaa liikkeensä, tulee asetetuksi konkurssiin tai kuollessa
  - opiskelijan siirtyessä hankkimaan osaamista oppisopimuskoulutuksena.
- Koulutuksen järjestäjän tulee purkaa koulutussopimus, jos opiskelijan ilmoituksen perusteella käy ilmi, ettei työpaikalla järjestettävässä koulutuksessa noudateta ammatillisen koulutuksen lain tai sen nojalla annettuja säännöksiä tai koulutussopimuksen ehtoja eikä edellytyksiä koulutussopimuksen jatkamiselle ole. Koulutuksen järjestäjän tulee kuulla koulutussopimustyöpaikan tarjoajaa ennen sopimuksen purkamista.
- Koulutussopimus purkautuu, jos koulutuksen järjestäjä peruuttaa opiskelijan opiskeluoikeuden ns. SORA-säännösten perusteella

4. Lisäksi

Oppivelvollisuutta voi suorittaa myös oppisopimuskoulutuksena

Lisätietoja:
OKM UKK

- Oppivelvolliselle HOKS on laadittava siten, että suunnitelman mukainen ammatillisen tutkinnon suorittamisaika on enintään neljä vuotta. Oppisopimuksen työaikaan liittyvät vaatimukset ovat vastaavat kuin kaikilla.
- Oppivelvollisuuden laajentaminen ei muuttanut tilannetta työpaikkojen vastuun osalta. Oppivelvollisuuslain mukainen ohjaus- ja valvontavastuu on koulutuksen järjestäjällä.
- Oppimateriaalien maksuttomuus koskee myös oppisopimuskoulutuksena suoritettavaa ammatillista perustutkintoa tai ammattitutkintoa. Maksuttomuus koskee myös ammattitutkintoa, jos kyseessä on opiskelijan ensimmäiseksi suoritettava tutkinto eli opiskelija ei ole aiemmin suorittanut toisen asteen tutkintoa.
- Oppivelvollisen oppisopimusopiskelijan matkakorvausten kilometriraja laski 7 kilometriin (muilla opiskelijoilla 10 km). Muutoin oppivelvollisuuden laajentaminen ei muuttanut ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 102 §:ssä säädettyjä opintososiaalisia etuuksia oppisopimuskoulutuksessa.
- Oikeutta maksuttomaan päivittäiseen ateriaan ei sovelleta oppisopimuskoulutuksen opiskelijoihin. Oppivelvollisuuden laajentaminen ei muuttanut tätä.

Oppisopimusopiskelijan opintososiaaliset etuudet

Oppisopimuskoulutuksessa opiskelijalla on oikeus saada koulutuksen järjestäjän oppimisympäristöissä tapahtuvan osaamisen hankkimisen aikana:

- ansiomenetyksen korvauksena päivärahaa 15 euroa päivältä;
- perhevustusta 17 euroa päivältä, jos opiskelijalla on huollettavanaan alle 18-vuotias lapsi;
- majoituskorvausta 8 euroa päivältä, jos koulutuksen järjestäjän oppimisympäristöissä tapahtuva osaamisen hankkiminen järjestetään opiskelijan kotikunnan ja oppisopimustyöpaikan sijaintikunnan ulkopuolella, osaamisen hankkiminen edellyttää yöpymistä, eikä opiskelijalla ole oikeutta maksuttomaan asumiseen asuntolassa.
- Korvausta matkakustannuksista, jos matka yhteen suuntaan yli 10 km opiskelijan kotoa tai oppisopimustyöpaikalta opetuspaikalle. Oppivelvollisella on oikeus korvaukseen, jos matka vähintään 7 km. Opiskelijalla on oikeus matkakorvaukseen yhdeltä edestakaiselta matkalta viikossa. Erityisestä syystä matkakorvaus voidaan maksaa päivittäin, jos opiskelija majoittuu kotonaan. Jos opiskelijalle korvataan päivittäiset matkakustannukset, hänellä ei ole oikeutta majoituskorvaukseen. Matkakorvaus maksetaan vain kotimaassa tapahtuvasta matkasta sekä halvimmalla matkustustavan mukaan opetuspaikan ja kodin tai oppisopimustyöpaikan välillä tosiasiallisen lähtö- ja paluupaikan mukaan.

Oppisopimusopiskelijan opintososiaaliset etuudet

- Koulutuksen järjestäjä maksaa opintososiaaliset etuudet opiskelijalle hakemuksesta
- Opiskelijalla ei ole oikeutta päivärahaan ja perheavustukseen, jos hän saa samalta ajalta palkkaa tai korvausta ansionmenetyksestä muun lain nojalla.
- Koulutuksen järjestäjä tekee opintososiaalista etuuksista hallintopäätöksen
- Opiskelijalla on oikeus saada etuudet myös osallistuessaan näyttöön tai muuhun osaamisen osoittamiseen.

Valtakunnallinen tietovaranto eHOKS

- eHOKS kokoaa yhteen paikkaan tietoja ammatillisen koulutuksen opiskelijoiden henkilökohtaisista osaamisen kehittämissuunnitelmista (HOKS).
- Koulutuksen järjestäjä tallentaa valtakunnalliseen eHOKS-tietovarantoon opiskelijakohtaiset HOKS-tiedot, jotka on määritelty laissa valtakunnallisista opinto- ja tutkintorekistereistä (884/2017).
- Kun HOKSia päivitetään, muutokset tallennetaan myös eHOKSiin.
- eHOKSin tietojen käytössä oletus on, että tiedot ovat aina ajantasaiset.
- Valtakunnalliset tietovarannot eivät sisällä oppisopimusten ja koulutusopimusten sopimuksia.

Arkistointi

- Oppisopimukset ja koulutussopimukset liitteineen arkistoidaan koulutuksen järjestäjän arkistonmuodostussuunnitelman mukaisesti.
- Rahoituslaskennan tiedonkeruiden näkökulmasta säilytysajaksi suositellaan 10 vuotta.

Kiitos!